

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВОГО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (33)

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 1 (33)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 3 від 25 лютого 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 1(33). – 155с.

З М І С Т

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ЛІДЕРСТВО – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

РОМАНЕНКО В.В <i>Англійський фольклор як засіб формування соціокультурної компетентності школярів та студентів на різних етапах вивчення іноземної мови.</i>	13
ШЕРШУН Г.В <i>Безпека життєдіяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього фахівця.....</i>	17
ГРУЩЕНКО М.М., ЛЕЛЯК Л. М., MARTИНЮК В.М., ДМИТРИШИН Д.О <i>Формування фізичної культури особистості – основна педагогічна функція фізичної культури</i>	21
БУГА О.І <i>Діджиталізація педагогічної освіти освітнього процесу в закладах вищої освіти.....</i>	26
АВТУХОВ С.Л. <i>Фахова музична підготовка</i>	30
ЗАВАЛЬНЮК Я.М <i>Lexikologie, ihre aufteilung</i>	33
ГОРБАТА Л.Ф., ГУЛЯС Н.М <i>Позакласне життя та діяльність наукового обласного ліцею-інтернату.....</i>	39
КОРОЛЬ Т.І. <i>Формування навичок мислення вищого рівня на уроках англійської мови.....</i>	42
КРОПИВНИЦЬКА Г.М., ЛАГОЛА І.М. <i>Використання технологій інтерактивного навчання на уроках літературного читання під час вивчення творів різних жанрів (на прикладі творчості Т.Шевченка).....</i>	49
СЛОБОДЯНЮК В.Ю. <i>Особливості роботи з інтерактивними посібниками на заняттях з німецької мови</i>	54
ГОРБАТА Л.Ф. <i>Складові компоненти здорового способу життя старшокласників</i>	58
ЦАРИК А.П., ДМИТРИШИН Д.О. <i>Орієнтація оздоровчих видів гімнастики в систему фізичного виховання школярів</i>	61
ЯКОВЛІВА О. П <i>Формування когнітивної діяльності учнів початкової школи у процесі ігрової терапії.....</i>	66

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

КЛИМЕНКО О.Ф <i>Теоретико-методологічне обґрунтування поняття сталого розвитку</i>	70
САВЧЕНКО О.С <i>Особливості копінг-поведінки творчої особистості</i>	73

ДУБЕНСЬКА Т., ЛАГОЛА І.М. Використання технологій критичного мислення на уроках літературного читання як засобу формування мовної особистості молодшого школяра.....	75
ЯРМОЛЕНКО М.П. Експериментальне дослідження креативності підлітків	80
КОВАЦЕНКО Г.В Розвиток образного мислення студентів на заняттях з фортепіано	85
ПЛОТИЦЬКА Ю.П Ефективна комунікація як засіб виробництва знання	89
ФЕДОРЧУК С.Ф Проблеми духовного розвитку особистості у контексті сучасних культурних умов	92
ОСАДЧУК А.С Вчинення правопорушень студентами	94

ЛАБОРАТОРІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

СВИНАРЧУК В.М Сценарій військово-спортивного свята «Козацькі ігри патріотів»	97
ДИМІНСЬКА В.К., ПЕКУРАРУ Л.Г Музика об'єднує світ	104
МАРЦЕНЮК В.М Виховна година «Я – дитина і маю права».....	109
ДИМІНСЬКА В.К ПЕКУРАРУ Л.Г. Про що може розповісти сонатна форма	116
МАЗУР Т.А., БЕРЕЖАНСЬКА О.Ю. «О слово рідне, хто без тебе я?»	120
КАСІЯНЕНКО О.М Оформлення реквізитів: вимоги та правила План–конспект заняття.....	131
КИСЕЛЕВ Д.Л Из эпистолярного обзора возрождения: Данте и Шекспир..	139
КУШКО І.С. Розробка уроку: Державотворчий процес періоду директорії....	142
ПРИСЯЖНЮК Д.С Спорт у Вінниці на початку ХХ століття.....	149
КЛАПКО С.В. Тематичні обрії Шевченкової поезії	152

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «Вісник науково-методичних досліджень «Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	156
--	-----

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

заняття спортом дисциплінують, що позитивно впливає і на рівень навченості, і на виховання, і на соціальну свідомість підлітків.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Позакласна

виховна діяльність спрямована на виховання гармонійної особистості та заснована на законах творчості, які передбачають залучення дітей до реальної співтворчості, інтелектуального діалогу, гармонізації спілкування, успіху, можливості почуватися вільно.

Педагогічний процес у позакласній діяльності сприяє формуванню в дітей почуття власної винятковості під час пошуків і створення творчих ідей. Діяльність педагога в цьому процесі має бути органічно пов'язана з діяльністю дітей, їхнім настроєм і внутрішнім станом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Все для вчителя. №13-14, 2004.
2. Кондратова Л.Г. Виховна робота в школі. Харків, 2013 – 76 с.
3. Серих Л.В., Чуркіна В.Г. Професійна етика вчителя. Харків, 2015 – 115с.

УДК

373.5.016:811.111]:159.955

КОРОЛЬ Т.І., спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, вчитель іноземних мов КЗ «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 13 Вінницької міської ради»

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МИСЛЕННЯ ВИЩОГО РІВНЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми в загальному вигляді. Від сучасного навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, які уможливають розвиток в учнів необхідних компетенцій. При цьому поняття компетентності містить набір знань, навичок та вмінь, що дають змогу особистості ефективно здійснювати діяльність шляхом реалізації відповідних функцій. Головним принципом у проектуванні нових технологій повинна

стати активність самого учня. Такий підхід істотно змінює функції та форми організації навчального процесу, відмовляючись від формального повідомлення та перевірки знань і звертаючись до виявлення особистісного досвіду учнів щодо змісту матеріалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні учені, які досліджували навички мислення вищого рівня, назвімо хоча б К. Баханова, Т. Воропай, Д. Десятова, О. Матюшкіна,

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

С. Мірошник, Х. Тамбовську, С. Векслера, І. Загашева, А. Ліпкіну, І. Мороченкову, О. Пометун, Р. Суровцеву, Л. Терлецьку та інших.

Постановка завдання статті. Розглянути та порівняти навички мислення вищого рівня на уроках англійської мови.

Базою дослідження є Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів №13 Вінницької міської ради».

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з програмою, володіння іноземною мовою – це не знання сукупності правил і граматичних конструкцій, а вміння використовувати мову в повсякденному житті.

На сьогодні пріоритет віддається комунікативності, інтерактивності, автентичності спілкування, вивченню мови в культурному контексті, автономності та гуманізації навчання. Ці принципи роблять можливим розвиток міжкультурної компетенції як компонента

комунікативної здатності. Кінцевою метою навчання іноземним мовам є навчання вільному орієнтуванню в іноземному середовищі й умінню адекватно реагувати в різних ситуаціях, тобто спілкуванню. Щоб навчити спілкуванню іноземною мовою, потрібно створити реальні, справжні життєві ситуації (тобто те, що називається принципом автентичності спілкування), які стимулюватимуть вивчення матеріалу й вироблятимуть адекватну поведінку. Під мисленням високого рівня розуміється такий стиль розумової діяльності, коли учень уміє аналізувати і синтезувати інформацію, робити логічні висновки, будувати докази, критично переробляти факти, грамотно представляти результати виконаних досліджень. Мислення високого рівня позначене сукупністю різних типів мислення: аналітичного, спрямованого, творчого, оцінного, конструктивного, цілеспрямованого [4].

Когнітивна класифікація

Знання	Розуміння	Застосування	Аналіз	Синтез
Знати	Переформулювати	Перекладати	Обчислювати	Складати
Давати визначення	Обговорювати	Інтерпретувати	Співвідносити	Проектувати
Запам'ятовувати	Описувати	Використати	Дискутувати	Формулювати
Повторювати	Пояснювати	Оперувати	Вирішувати	Становити
Перераховувати	Пізнавати	Ілюструвати	Критикувати	Створювати
Називати	Рецензувати	Зображувати схематично	Зіставляти	Систематизувати

Мислення вищого порядку потребує від людини:

- вміння визначати пріоритети;

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

- вміння приймати індивідуальну відповідальність;
- наявність культури роботи з інформацією;
- оцінки мисленнєвих процесів.

Як це сформулювати?

- Реалізувати навчання, засноване на запитаннях.
- Застосовувати технології особистісно-орієнтованого навчання.
- Використати різноманітні способи оцінювання навчальних досягнень.
- Широко застосовувати завдання на класифікацію, систематизацію.

Для формування навичок мислення високого рівня слід використовувати питання. Запитання – це той інструмент, який ми часто використовуємо, щоб допомогти нашим учням продумати складну проблему або суперечливе питання. Наші питання повинні бути ретельно розроблені, інакше ми не отримаємо від учнів передбачуваний результат. Добре продумані відкриті питання особливо важливі. У студентів слід розвивати розумові вміння більш високого рівня, що дають змогу глибше розуміти факти, аналізувати їх, робити добре обгрунтовані висновки та бачити загальну картину явищ [2].

Термін «таксономія» узятий із біології, у перекладі з грецької мови означає «розміщення за порядком», «закон».

Таксономія Блума передбачає поділ усіх цілей навчання на три групи: 1) когнітивні; 2) цілі формування емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу; 3) цілі психомоторної області.

Когнітивні, будучи широко представленими в навчальних програмах, підручниках, посібниках, передбачали запам'ятовування й відтворення навчального матеріалу на репродуктивному, реконструктивному та творчому рівнях.

Цілі формування емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу, спрямовуючись на розвиток афективної, емоційно-ціннісної сфери особистості учня, виражалися через його сприймання, нахили, здібності, інтереси, почуття, ставлення, осмислення останнього та його вияв у діяльності [5].

Цілі психомоторної області були зорієнтовані на розвиток різних видів моторної маніпулятивної діяльності та нервово-м'язової координації (навички письма, мовленнєві навички, фізичні та трудові).

Таке впорядкування цілей було покликане допомогти вчителю: 1) визначити порядок і перспективу опрацювання навчального матеріалу; 2) виявити орієнтири спільної діяльності вчителя та учнів; 3) в умовах вираження цілей через результати навчальної діяльності створити можливість об'єктивної оцінки останніх. Цілі когнітивної групи виражалися через такі елементи засвоєння або, як їх ще називають, елементи таксономії Блума: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка.

1. Знання. Цей елемент передбачає запам'ятовування та відтворення навчального матеріалу.

2. Розуміння. Означає здатність установлювати зв'язки нового матеріалу з попередньо вивченим, вираження його в різних знакових формах, інтерпретацію,

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

прогнозування наслідків на основі навчальних даних.

3. Застосування. Уміння використовувати вивчений матеріал у змінених умовах і нових ситуаціях.

4. Аналіз передбачає осмислення не тільки змісту навчального матеріалу, а і його внутрішньої структури.

5. Синтез. Ця категорія означає вміння комбінувати елементи знань у такий спосіб, щоб отримати цілісне системне утворення з новою властивістю. Таке утворення може мати вигляд повідомлення, схеми, моделі, алгоритму.

6. Оцінка. Ця категорія навчальних цілей передбачає: 1) формування вміння оцінювати значення певного матеріалу для визначеної мети; 2) заснування суджень і умовиводів учня на чітко визначених критеріях; 3) оцінку учнем логіки побудови навчального матеріалу у вигляді письмового тексту [4].

Конкретизація цілей навчального предмета на основі таксономії проводиться в два етапи. Спочатку виділяються цілі навчального курсу, згодом – цілі конкретної теми.

Для зручності використання цієї системи автори її пропонують матрицю

цілей навчання – таблицю, рядки якої представляють окремі елементи цілісного змісту навчального матеріалу, а стовпчики – згадані шість елементів таксономії, кожний із яких пов'язаний із певним типом інтелектуальної діяльності учнів під час засвоєння кожного окремого елемента знань. Отже, для того, щоб «пропустити» певний навчальний матеріал через шість названих елементів засвоєння (розуміння – відтворення – застосування – аналіз – синтез – оцінка), потрібно здійснити детальний аналіз його структури, визначити послідовність вивчення, співвіднести кожний елемент змісту з усіма елементами засвоєння. Така матриця допомагає вчителю спланувати процес досягнення цілей навчання когнітивної групи, скласти діагностичну картку-завдання. Для того ж, щоб у таблиці «плюсом» відзначити реалізацію кожного елемента знань на рівні кожного із шести елементів засвоєння, необхідно спочатку продумати сам процес реалізації кожного елемента знань. Така матриця допомагає складанню діагностичних завдань на проміжних та підсумкових етапах.

Рівень	Визначення	Що робить учитель	Що робить учень	Які ключові терміни використовуються для спонукання учнів
Знання	Визначення та відбір інформації	Розповідає, показує, направляє	Сприймає, запам'ятовує, розпізнає	Перелічіть, запам'ятайте, назвіть
Розуміння	Розуміння наданої інформації, формулювання проблеми власними словами	Порівнює, протиставляє, демонструє	Пояснює, перетворює, демонструє	Обговоріть, визначте, розкажіть

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

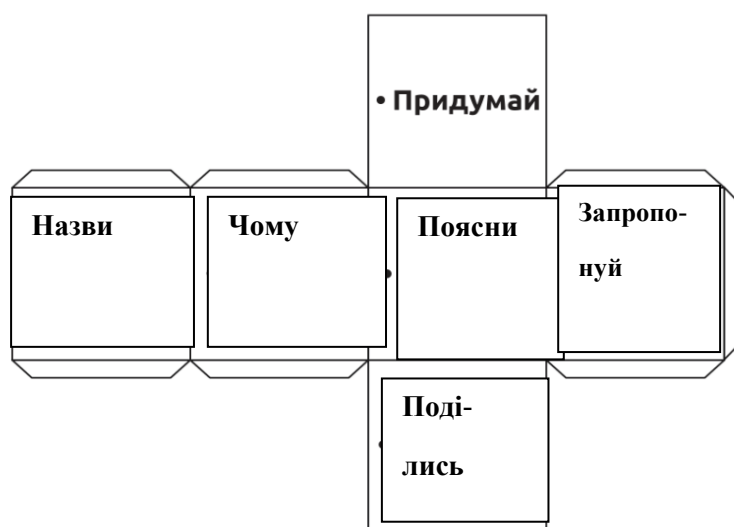
Застосування	Використання понять у нових ситуаціях	Спостерігає, допомагає, критикує	Розв'язує проблеми, демонструє знання	Застосуйте, обчисліть змініть, виберіть класифікуйте, завершіть, продемонструйте виявіть, інсценуйте задійте, досліджуйте проведіть експеримент проілюструйте, інтерпретуйте, модифікуйте потренуйте, співвіднесіть, сплануйте покажіть, зробіть начерк, вирішіть використовуйте
Аналіз	Розбиття інформації на пов'язані частини	Направляє, досліджує, інформує	Розділяє, обговорює, розкриває	Проаналізуйте, оцініть згрупуйте, обчисліть категоризуйте, порівняйте, зв'яжіть критикуйте, обговоріть диференціюйте, розрізніть, розділіть досліджуйте, проведіть експеримент, поясніть виведіть, співвіднесіть виберіть, розділіть перевірте
Синтез	Компіляція інформації	Узагальнює, оцінює, міркує	Узагальнює, формулює, планує	Згрупуйте, зберіть скомбінуйте, складіть створіть, розробіть сформулюйте, узагальніть, об'єднайте придумайте, модифікуйте, організуйте сплануйте, підготуйте запропонуйте, перепишіть, встановіть замініть
Оцінка	Оцінювання на основі критеріїв	Уточнює, допускає, гармонізує	Дискутує, оцінює, вибирає	Доведіть, виберіть порівняйте, зробіть висновок, переконайте вирішіть, обґрунтуйте

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

				поясніть, виміряйте порекомендуйте, виділіть, підсумуйте підтримайте, перевірте оцініть
--	--	--	--	---

Представлена система формулювання і впорядкування навчальних цілей дає змогу вчителю мати чітке уявлення про рівень їхнього досягнення.

Кубик Блума – це спосіб формулювання завдання на сторонах куба за допомогою питань з усіх аспектів теми, що вивчається, так студент сам шукає шляхи розв’язання проблеми [2].

Використання на уроках запитань високого рівня – *на аналіз, синтез, оцінку* – дасть змогу вчителю ефективно розвивати критичне мислення учнів. Уміння вчителя формулювати такі запитання є обов’язковою умовою розв’язання цієї проблеми. З іншого боку, ми маємо навчити також учнів формулювати запитання різного рівня у процесі дослідження того чи того джерела знань. **Розвинути такі уміння в учнів може допомогти використання вчителем спеціальних питальних слів для кожного рівня запитань.** Такі слова можуть певний час слугувати опорою для розвитку мислення учнів, зокрема і зоровою у вигляді роздаткових переліків [4].

Bloom’s taxonomy. Creating level.

Groups: 4x4

Task 1. You are going to apply for a grand to NCL.

Present the region as tourist friendly using instructions.

Think of nature, land marks.

Don’t forget transport/ transfer/, hotels

Activities, menu/cuisine, national items/ clothes, furniture/, traditions, customs, religion, architecture, handmade things, maps...

Use short clear sentences, bright images and photos!

Sections to describe:

- Location/Ways to get there
- Accomodation & food
- Crafts & souvenirs

ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ

- Tourist attractions
- Entertainment
- Resources for development

Your task:

Group 1 - brochure/ advertisement

Group 2 – a presentation

Group 3 – a short promo video

Group 4 - perspectives/outlook/a plan of improving development/

Task 2. Make a brochure for the tourist information desk.

Look at the castle. It is a museum. It needs some money for the development and repairing/ mending.

You are the creative manager's team. Think of activities for adults and children to attract visitors. Use the tips.

/ find, laugh at, take a trip, ghost, weapon. play, have meals, make, taste, .../

Task 3. Make your own route exploring Prague.

Use a map, an accommodation and entertainment guide with QR code.

Give explanation.

Present the tour to get a money grand.

Task 4. Think about a segway tour round Vinnytsya. Use a map and a set of photos.

Explain why it's better than traditional excursions.

Висновки. Отже, формування мислення високого рівня стає ціннісно-смісловим орієнтиром сучасної освіти. Виникла гостра необхідність не просто навчати учнів, а й розвивати їхнє мислення, творчий потенціал, генерування ідей і побудови логічних зв'язків потребує від викладача сучасного погляду на свої уроки, вимагає більш ретельної і продуманої підготовки на кілька уроків вперед. Ми повинні чітко усвідомлювати, що ми хочемо отримати від учня, що учні повинні досягти і як до цього результату прийти. Для того щоб розвинути навички мислення, учнів потрібно вчити йти на ризик, тобто ставитися до неясності, невизначеності й ризику невдачі як до нормальних явищ. Уміння бачити в подоланні перешкод інтерес, виклик, можливості зростання готує учнів до вирішення життєвих ситуацій та спілкування іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Anderson L.W., Krathwohl D.R. (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing. New York: Longman. 2000.
2. Bloom B.S. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain. - New York: Longman., 1994.
3. Costa A.L. (Ed.). *Developing minds: A resource book for teaching thinking*. Alexandria, VA: ASCD., 2000.
4. Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. К., 2000, №21. С.11.
5. Лабенко О. Розвиток критичного мислення в середніх загальноосвітніх закладах. *Рідна школа*. 2001. №4.
6. Сиротенко Г.О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Харків, 2003. С.5-8.